

Antonio Caldara: *Venceslao, re di Polonia*

17 listopada (niedziela) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala koncertowa
ul. Jasna 5

Premiera opery *Venceslao* Antonia Caldary (libretto: Apostolo Zeno) odbyła się 4 listopada 1725 roku w teatrze dworskim w Wiedniu z okazji imienin cesarza Karola VI. Dzieło wykonała wspaniała orkiestra i znakomici śpiewacy, wśród których znaleźli się m.in. kontralt Gaetano Orsini, mezzosopranistka Faustina Bordoni i tenor Francesco Borosini. Tytułowy bohater to król Polski i ojciec dwóch synów. Gdy starszy z nich okaże się bratobójcą, władca staje przed dramatycznym wyborem – ukarać zbrodniarza czy darować mu życie, postąpić jak król czy jak ojciec? *Venceslao* to interesująca opera, prezentująca dylemat władzy rozdartej między prawem natury a racją stanu, z nieodłącznym wątkiem miłosnym w tle.

Program koncertu

Antonio Caldara
(1671–1736)
Venceslao, re di Polonia
opera w pięciu aktach,
wersja koncertowa
libretto: Apostolo Zeno
(1725)

Wykonawcy:

Max Emanuel Cenčić
Venceslao

Nicholas Tamagna
Casimiro

Dennis Orellana
Alessandro

Sophie Junker
Lucinda

Sonja Runje
Erenice

Stefan Sbonnik
Ernando

Tomáš Král
Gismondo

{oh!} Orkiestra

Martyna Pastuszka
kierownictwo artystyczne, skrzypce

Antonio Caldara: *Venceslao, re di Polonia*

Venceslao. Dylemat władzy rozdartej między prawem natury a racją stanu

Premiera *Venceslao* Antonia Caldary do libretta Apostola Zena odbyła się 4 listopada 1725 roku w teatrze dworskim w Wiedniu z okazji imienin cesarza Karola VI. Skąd pomysł, aby wystawić tu operę, której fabuła przywoływała postać polskiego władcy, a miejscem akcji czyniła Kraków? Tematy historyczne – inne niż te antyczne – stanowiły istotne urozmaicenie librett operowych powstających na początku XVIII w., o czym świadczą choćby *Tolomeo et Alessandro* (libretto: Carlo Sigismondo Capece) oraz *Il vincitor generoso* (libretto: Francesco Briani), do którego powstała opera *Gismondo, re di Polonia*. Jednak w przypadku *Venceslao* powód był prozaiczny, wymuszony życiową koniecznością. Od dłuższego czasu

ryc. autor nieznany

Antonio Caldara

Zeno, poeta cesarski w Wiedniu, zmagał się z problemami zdrowotnymi. W jednym z listów skarżył się, że nie ma siły na ukończenie rozpoczętego libretta *Caio Mario in Minturno*, które miało uświetnić coroczne obchody imienin cesarza. Poeta powrócił więc do przeglądania swoich wcześniejszych tekstów. Wówczas wybór padł na libretto *Venceslao*, które po raz pierwszy, z muzyką Carla Francesca Pollarola, miało premierę w 1703 roku w weneckim Teatro San Giovanni Grisostomo i od tego czasu cieszyło się niezmienną popularnością wśród publiczności i kompozytorów. Modyfikowane na potrzeby różnych ośrodków libretto znane było też pod innymi tytułami, jak *Il fratricida innocente* (*Niewinny bratobójca*) albo *La Lucinda fedele* (*Wierna Lucinda*). W 1722 roku opera zatytułowana *Venceslao* została zadedykowana w Wenecji polskiemu magnatowi Teodorowi Konstantemu Lubomirskiemu, który trzy lata później wystawił ją w Krakowie w swoim prywatnym teatrze. Przypuszczam, że dodatkowo na decyzję poety mógł wpłynąć niedawny ślub Ludwika XV z Polką, Marią Leszczyńską (4 września 1725 roku). Nie było to ostatnie pojawienie się tego tytułu na ziemiach Rzeczypospolitej.

Pisząc libretto, Zeno zainspirował się wcześniejszymi dziełami, potwierdzając tym samym przenikanie się różnych tradycji teatralnych w ówczesnej Europie. Po pierwsze, sztuką *Venceslao* (1647–48) Jeana Rotrou (1609–1650), bazującą na niewiele wcześniejszej hiszpańskiej sztuce *No hay ser padre siendo rey* (1640) Francisca de Rojas Zorilly. Utwór ten zainspirował także Carla Celana do napisania pięcioaktowej komedii *Non è padre essendo re*, wystawionej w Neapolu w 1663 roku, którą Zeno najprawdopodobniej znał. Sam poeta wskazywał przede wszystkim na teksty historyczne, m.in.: traktat *Fragmina de moribus Tartarorum, Lituorum et Moschorum* Michalona Litwina (1490–1560), z którego zaczerpnął informacje o Litwie i postaci królowej Lucindy, wielotomową serię *Historiarum sui*

temporis Jacques'a-Auguste'a de Thou (1553–1617), w której kraj ten nazywano wielkim księstwem, a także kompendium *Florus polonicus* Joachima Pastoriusa (1611–1681), z którego mógł się dowiedzieć, że we wczesnej historii Polski korona była dziedziczna. Wśród badaczy twórczości Zena nie ma jednak pewności, o którym konkretnie władcy o imieniu Władysław myślał poeta, gdy pisał libretto *Venceslao*. Jego treść w wielkim skrócie przedstawia się następująco:

Tytułowy król ma dwóch synów: porywczego, rozpustnego, choć walecznego Kazimierza (Casimiro), a także Aleksandra (Alessandro) – uroczego, o zrównoważonym usposobieniu. Obaj bracia kochają tę samą kobietę, Erenice. Ona zaś darzy uczuciem Aleksandra. Obawiając się gwałtownej reakcji starszego brata, Aleksander prosi Ernanda, królewskiego generała i równocześnie swojego przyjaciela, aby udawał miłość do Erenice. Ernando tak skutecznie skupia na sobie całą zazdrość i złość Kazimierza, że gdy królewicz dowiaduje się, że generał ma zamiar potajemnie poślubić Erenice, postanawia go zabić. Tak też się staje, tyle że zamordowanym rywalem okazuje się nie Ernando, lecz Aleksander. Zanim dojdzie do tej straszliwej zbrodni, fabułę komplikuje pojawienie się w męskim przebraniu Lucindy, królowej Litwy i dawnej miłości Kazimierza, której pisemnie obiecał, że ją poślubi. Królewicz udaje, że nie poznaje dawnej ukochanej. Ta jednak pragnie wygzekwować dane sobie słowo. Gdy Władysław dowiaduje się, kim naprawdę jest gość *in travesti*, obiecuje Lucindzie, że naprawi jej krzywdę. Niedługo później Kazimierz zabija brata. Odpowiedź na pytanie, jak w tej dramatycznej sytuacji ma postąpić tytułowy bohater, to najważniejszy wątek libretta Zena. Władysław stoi bowiem między dwoma porządkami – prawa natury i racji stanu. Sytuacja jest nawet bardziej skomplikowana, ponieważ, jak słusznie zauważyła włoska muzykolożka Silvia Urbani, monarcha staje wobec dylematu poczwórnej natury: „1) sądowniczej – musi osądzić mordercę i oddać sprawiedliwość Aleksandrowi; 2) moralnej – musi dotrzymać obietnicy złożonej Lucindzie; 3) ludzkiej – musi wytrzymać ból ojca potępiającego syna, chociaż ten syn jest bratobójcą; 4) politycznej – musi spełnić pragnienie ludzi, którzy proszą o przebaczenie Kazimierzowi”¹. Nim otrzymamy wynik zmagania króla, kilka słów należy się jeszcze kompozytorowi opery, którego muzyka rzadko jest wykonywana w Polsce.

Zanim Antonio Caldara objął upragnioną funkcję wicekapelmistrza na dworze cesarskim w Wiedniu, był już niezwykle cenionym w Italii twórcą oper, oratoriów, kantat oraz muzyki religijnej i instrumentalnej. Urodzony około 1671 roku w rodzinie muzycznej w Wenecji rozpoczął karierę w rodzinnym mieście jako wirtuoz wiolonczeli i śpiewak w bazylice San Marco, a następnie jako kompozytor muzyki wokalnie-instrumentalnej. W roku 1699 otrzymał prestiżowe stanowisko *maestro di cappella* na dworze

¹ Silvia Urbani, *Il „Venceslao” di Zeno e Caldara (1725): invenzione del dramma, tradizione del testo, libretto e partitura*, Università di Bologna 2017, s. 20. Cytat w tłumaczeniu Anety Markuszewskiej.

Ferdynanda Karola w Mantui. Regularność pracy na dworze Gonzagów przerwał jednak wybuch wojny o sukcesję hiszpańską (1701). W poszukiwaniu nowej pracy Caldara w 1708 roku udał się do Rzymu, gdzie do roku 1716 pełnił funkcję *maestro di cappella* na dworze księcia Marii Francesca Ruspolego – jednego z najwspanialszych patronów muzyki tego okresu, mecenasa m.in. Georga Friedricha Händla. Dla nowego patrona Caldara napisał ponad 150 kantat na jeden lub dwa głosy (z towarzyszeniem zespołu smyczkowego albo tylko z *basso continuo*), cykl kilkunastu oratoriów pałacowych wykonywanych w okresie Wielkiej Nocy i kilka oper. W tym czasie jego muzyka rozbrzmiewała w Rzymie razem z dziełami Alessandra i Domenica Scarlattich, Giovanniego Bononciniego, Francesca Gaspariniego, Giovanniego Luliera, Filippa Amadeiego i wielu innych. Jedną z osób słuchających kompozycji Caldary w Wiecznym Mieście była też polska królowa-wdowa, Maria Kazimiera Sobieska.

W 1708 roku miało jeszcze miejsce wydarzenie, które w dużej mierze wpłynęło na późniejsze losy kompozytora. Caldara wyjechał do Barcelony, gdzie jego kompozycja *Il più bel nome* (libretto: Pietro Pariati) uświetniła ślub Karola III Habsburga z Elżbietą Krystyną Brunswick-Lüneburg. Wkrótce Karol – po niespodziewanej śmierci brata, Józefa I (1711) – został cesarzem Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego (jako Karol VI) i przyszłym mecenasem kompozytora. Zanim to jednak nastąpiło, Caldara konsekwentnie wysyłał swoje utwory do Wiednia. Trzeba przyznać, że to systematyczne przypominanie o sobie przyniosło owoce. W połowie maja 1716 roku razem z żoną, śpiewaczką Cateriną Petrolli, artysta udał się do Wiednia, gdzie na początku kolejnego roku objął funkcję wicekapelmistrza, a w rzeczywistości – głównego kompozytora dworu cesarskiego. Jego niezwykle obfita twórczość z tego okresu obejmuje opery uświetniające co roku imieniny i urodziny władcy lub jego żony, jedną z oper karnawałowych, muzykę okolicznościową związaną z wydarzeniami dworu, oratoria, muzykę religijną i kanony. Caldara był w stanie sprostać wielu spoczywającym na nim obowiązkom dzięki niezwykle szybkiemu tempu pracy. Wiemy, że np. pięcioaktową operę *Enone* (1729) napisał zaledwie w 10 dni i nie była to sytuacja dla niego niezwykła. Kompozytor nie uciekał się też do wykorzystywania swojej wcześniejszej muzyki lub materiału innych twórców i to również czyni go artystą wyjątkowym wśród kompozytorów wieku XVIII. Jego utwory cenili ówcześni muzycy; dla wielu stanowiły one wzorzec w zakresie kontrapunktu. O ile twórczość operowa Caldary dość szybko popadła w zapomnienie w wyniku zmiany stylu muzycznego, to jego dzieła religijne wykonywano przez całe XVIII stulecie. Johann Mattheson – ceniony niemiecki teoretyk, śpiewak i kompozytor, przyjaciel Händla – zaliczył Caldara do grona szczęśliwych artystów, których charakteryzowała „wspaniała znajomość ludzkich afektów i emocji”².

W Wiedniu Caldara miał do dyspozycji znakomitych wokalistów i wspaniałą orkiestrę, jedną z najlepszych w Europie. Libretto opublikowane przez Johanna van Gehlena nie zawiera nazwisk śpiewaków, ale są one przynajmniej częściowo do odgadnięcia z partytury Caldary przechowywanej w Austriackiej Bibliotece Narodowej w Wiedniu i kopii zachowanej w kolekcji Antona Ulricha Herzoga von Sachsen Coburg z Meiningen. W postaci **Venceslao** wcielił się Gaetano Orsini, słynny kastrat śpiewający kontraltem, a w **Casimira** – Pietro Casati, również kontralt. W przypadku roli **Alessandra** nie mamy pewności, ale był to albo Giovanni Vincenzi, albo Domenico Genovesi, sopran. **Lucindę** śpiewała La Faustina, czyli słynna mezzosopranistka Faustina Bordoni, darzona wielkim szacunkiem przez samego Zena. Postać **Erenice** wykonała Anna Ambreville, kontralcistka. W **Ernanda** wcielił się Francesco Borosini, wybitny tenor, a w **Gismonda** – Christoph Praun, śpiewający basem. Wiedeńskiego *Venceslao* zaprezentowała zatem znakomita obsada, oferująca równocześnie sonorystyczną różnorodność. Warto przypomnieć, że w innych ośrodkach Italii, ale też poza nią, w obsadach dominowały wówczas głosy wysokie – zarówno kobiece, jak i męskie.

Caldara wykazał się dokładną lekturą libretta charakteryzującego się w tamtych czasach ściśle ustaloną formą, tj. następstwem arii da capo i recytatywów, z niewielkim udziałem ansambli. Tę obserwację doskonale demonstrują arie: w zależności od sytuacji dramaturgicznej i emocji doświadczanych przez bohaterów są one poprzedzone rozbudowanymi ritornellami wstępnymi wykonywanymi przez całą orkiestrę lub tylko przez instrumenty smyczkowe. Czasami są one zupełnie pozbawione takiego wstępu, ponieważ właściwsza wydawała się szybka reakcja postaci. Nierzadko w obrębie jednej arii obserwujemy zmiany w instrumentacji albo kontrastujące ze sobą tempa. Arie charakteryzuje też elegancka fraza, barokowy kontrapunkt w partiach instrumentalnych, różnorodność rytmiczna, a także dialogi między instrumentami oraz między orkiestrą a śpiewakami. Partie wokalne wymagają umiejętności aktorskich, wirtuozerii i oddania palety różnych emocji, ale koloratury – jeden z najważniejszych elementów wokalne biegłości – zazwyczaj nie przekraczają trzech taktów. Z tego, co wiemy, Karol VI – miłośnik muzyki późnego baroku, nieufny wobec zyskującego popularność stylu galant – nie chciał być zaskakiwany wokalną akrobatyką. Pragnął natomiast być poruszony i przez 20 lat kompozytorowi *Venceslao* udawało się zaspokoić gust tego wymagającego i muzycznie doskonale wykształconego patrona. Teraz i my mamy szansę zanurzyć się w świat muzycznej wyobraźni Antonia Caldary, jednego z najważniejszych mistrzów sztuki operowej swoich czasów.

Aneta Markuszewska

² Johann Mattheson, *Das forschende Orchestre*, cyt. za: Ursula Kirkendale, *Antonio Caldara. Life and Venetian-Roman Oratorios*, Firenze 2007, s. 123. Cytat w tłumaczeniu Anety Markuszewskiej.

Max Emanuel Cenčić – kontratenor

☒ Lukasz Rajchert

Kontratenor, reżyser, impresario, właściciel agencji i dyrektor artystyczny Max Emanuel Cenčić jest zaangażowany w przywracanie

i wykonawstwo muzyki XVIII w. Jest aktywny zawodowo od ponad 40 lat, występując w najważniejszych teatrach i operach na całym świecie, takich jak Opera Wiedeńska, Theater an der Wien, Opera w Zurychu, Opéra Royal w Wersalu, Bawarska Opera Narodowa, Staatsoper Unter den Linden w Berlinie, Gran Teatre del Liceu w Barcelonie, Théâtre des Champs-Élysées, La Scala

w Mediolanie i La Monnaie w Brukseli. Edukację wokalną rozpoczął jako śpiewak dziecięcy w Wiedniu, a karierę solową jako sopran w 1992 roku, którą kontynuował jako kontratenor od roku 2001. Jako dyrektor Parnassus Arts Productions jest odpowiedzialny za koncepcję, reżyserię i wykonanie znaczących dzieł włoskiej muzyki baroku. Za swoją pracę artystyczną został uhonorowany przez francuskie Ministerstwo Kultury tytułem Kawalera Orderu Sztuki i Literatury (Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres), a także otrzymał Nagrodę Honorową Niemieckiej Krytyki Płytkowej (Preis der deutschen Schallplattenkritik) w kategorii „Muzyka klasyczna” w 2021 roku za całokształt twórczości.

Obecnie Max Emanuel Cenčić zdobywa międzynarodową sławę również jako reżyser. Wystawiał swoje produkcje m.in. na Festiwalu w Salzburgu w 2019 roku oraz w Badisches Staatstheater w ramach Międzynarodowego Festiwalu Händlowskiego. Od 2020 roku Max Emanuel Cenčić jest dyrektorem artystycznym Festiwalu Oper Barokowych w Bayreuth, który został wyróżniony nagrodą Oper! Awards jako najlepszy festiwal 2024 roku. Jego najnowsze role to partia Lotario w La Scali w Mediolanie, Guido w Wiedniu i Bayreuth oraz Tolomeo w Paryżu, Kolonii, Luksemburgu, Operze w Monte Carlo, Wersalu i Operze Wiedeńskiej.

Nicholas Tamagna – kontratenor

☒ Dario Acosta

Kariera Nicholasa Tamagni nabrała w ostatnich latach znacznego rozpędu, dzięki czemu artysta jest obecnie jednym z najbardziej fascynujących

śpiewaków altowych na świecie. Najważniejsze wydarzenia ostatnich sezonów bez wątpienia obejmują jego udział jako Ermanno w wielokrotnie docenionym albumie *Gismondo, re di Polonia* (opera Vinciego) dla wytwórni Parnassus, szeroko zakrojoną trasę koncertową, debiut w nowojorskiej Metropolitan Opera w marcu 2020 roku jako Narciso w *Agrippinie* Händla, debiut na Festiwalu Oper Barokowych w Bayreuth jako Timagene w *Alessandro nell'Indie* Vinciego oraz

spektakularne interpretacje ról Händla: Ruggiero w *Alcinie* w ramach Halle Handel Festival i Tolomeo w *Giulio Cesare* na Göttingen International Handel Festival i w Nederlandse Reisopera. Zobowiązania zawodowe Nicholasa Tamagni zawiodły go również do innych ważnych teatrów operowych, sal koncertowych i festiwali na całym świecie: Carnegie Hall, Opéra Royal de Versailles, Opéra de Vichy, Poczdamski Festiwal Muzyczny, Badisches Staatstheater Karlsruhe, Musiktheater an der Wien, Festiwal Spoleto (Stany Zjednoczone) i Opera Omaha. Występował tam m.in. z Melbourne Consort, Malandain Ballet Biarritz, Operamission, One World Symphony czy Opera Omnia. W ramach współpracy z zespołem muzyki dawnej Le Poème Harmonique odbył kilkakrotnie tournée po Francji.

W ostatnich latach interpretował m.in. takie partie, jak Pane w *La Calisto* Cavalliego, Farnace w *Mitridate, re di Ponto* Mozarta, księżę Orlofsky w *Zemście nietoperza* Straussa oraz tytułowe role w *Orfeuszu i Eurydyce* Glucka i w *Siroe* Hassego. Nicholasa Tamagnę można zobaczyć na płytach DVD w tytułowej roli *Akhmatena* Philipa Glassa (Orange Mountain Music), w roli Ducha w *Dydonie i Eneaszu* Purcella (Outhère Music) oraz z kanadyjskim zespołem muzyki dawnej Sacabuche! w interpretacjach niepublikowanych dzieł włoskiej muzyki barokowej (ATMA Classique). Był pierwszym laureatem inauguracyjnego Międzynarodowego Konkursu Master Singer im. Nico Castela. W 2011 roku zdobył II Nagrodę Jury Konkursu Operowego Arkadi Foundation.

Dennis Orellana – sopran

☐ Sergio Rodriguez

Młody i utalentowany sopranista Dennis Orellana urodził się w 2000 roku w San Pedro Sula w Hondurasie. Swoją przygodę z muzyką

rozpoczął w Młodzieżowej Orkiestrze Symfonicznej San Pedro Sula jako puzonista pod kierunkiem Alfonsa Floresa. Studiował śpiew równolegle z informatyką i projektowaniem cyfrowym. Na początku 2021 roku zadebiutował w Madrycie rolą Amora podczas premiery *La selva sin amor* i Cherubina w *Weselu Figara*. Jego profesjonalny i międzynarodowy debiut

odbył się w sierpniu 2021 roku w Teatro Auditorio San Lorenzo del Escorial, gdzie wystąpił jako Berardo w *Carlo il Calvo* Porpory. Dzielił scenę z takimi artystami, jak Max Emanuel Cenčić, Julia Lezhneva, Franco Fagioli i Markellos Chryssicos (dyrygent Armonia Atenea). W lutym 2022 roku zaśpiewał Ćmę w *Śnie nocy letniej* Brittena w Wilhelma Theater w Stuttgarcie.

Dennis Orellana wziął udział w kilku produkcjach, poczynając od sezonu 2022/23. Wystąpił jako Zeffiro w *Il nascimento dell'Aurora* Albinoniego oraz jako Ernesto w *Griseldzie* Bononcini na Festiwalu Oper Barokowych w Bayreuth, jako Ernesto w *Griseldzie* we Wrocławiu, Berardo w *Carlo il Calvo* w Dortmundzie

i w mediolańskiej La Scali (debiut), Ramiro (*La finta giardiniera*) w Salzburger Landestheater i Alessandro w *Venceslao* Caldary w Gliwicach oraz w Theater an der Wien (debiut). W sezonie 2023/24 Dennis Orellana śpiewał takie role, jak Sifare (*Mitridate, re di Ponto*) w teatrach operowych w Brukseli, Mons i Namur, tytułową rolę Teseo na Halle Handel Festival i we Wrocławiu, Darius (*Nebukadnezar*) w Schlosstheater Schwetzingen i Theater Magdeburg oraz Hunahpu (*The Indian Queen*) w ramach Salzburger Festspiele. Regularnie współpracuje z takimi dyrygentami, jak Teodor Currentzis, George Petrou, Gabriel Venzago, Benjamin Bayl, Dorothee Oberlinger czy Martyna Pastuszka.

Sophie Junker – sopran

☐ Jean-Baptiste Milot

Sophie Junker regularnie występuje z najlepszymi dyrygentami, takimi jak Harry Bicket, Laurence Cummings, Christian Curnyn,

Masaaki Suzuki czy Stefano Montanari. Uznana przez magazyn „Opera” za „nieodparcie czarującą”, Sophie Junker regularnie współpracuje z Opéra Royal de Wallonie-Liège i Angers-Nantes Opéra. W 2016 roku zadebiutowała w Stanach Zjednoczonych, śpiewając partię Cleis w *Sapho* Martiniego oraz Hélène w *Une éducation manquée* Chabrier. W repertuarze ma również role Caio w *Ottone in villa* Vivaldiego (Kopenhaski Festiwal Operowy) oraz

Prozerpiny/Eurydyki w *La descente d'Orphée aux enfers* Charpentiera (Wigmore Hall i Haga).

Sophie Junker regularnie udziela się jako solistka z Concerto Copenhagen pod dyрекcją Larsa Ulrika Mortensena, La Nuova Musica Davida Batesa, belgijskim zespołem Vox Luminis, Le Concert de la Loge pod dyрекcją Juliëna Chauvina, Le Poème Harmonique pod dyрекcją Vincenta Dumestre'a i zespołem Arcangelo Jonathana Cohena. Wykonywała *Pasję wg św. Jana* Bacha z Ensemble 1704, *Grands Motets* Lully'ego, a także odbyła trasę koncertową z utworem *Vespro a San Marco* Vivaldiego z Chœur de Chambre de Namur pod kierunkiem Leonarda Garcii Alarcóna. Artystka śpiewała również *Wielką mszę c-moll* Mozarta z zespołem B'Rock oraz *Apollo e Dafne*

Händla z {oh!} Orkiestrą pod dyрекcją Martyny Pastuszki. Dyskografia sopranistki obejmuje albumy *Sacrifices* z zespołem La Nuova Musica (Harmonia Mundi), *Esther* Händla z Laurence'em Cummings (Accent), *L'Épreuve Villageoise* Grétry'ego (Naxos), *Secular Cantatas* Bacha z Bach Collegium Japan pod Masaakim Suzukim (BIS), *Stravaganza d'amore!* z zespołem Pygmalion prowadzonym przez Raphaëla Pichona (Harmonia Mundi) oraz rolę Kunegundy w *Gismondo* Leonarda Vinciego (Parnassus Arts Productions). W 2020 roku nakładem wytwórni Aparté ukazał się pierwszy solowy album Sophie Junker, *La Francesina*. Płyta zdobyła International Classical Music Award, a także Trophée Forum-Opéra.

Sonja Runje – kontralt

☐ Mario Poje

„Stagione” – magazyn Musiktheater an der Wien – opisuje Sonję Runje w numerze 4/23 jako jeden z najpiękniejszych barokowych

głosów naszych czasów. Młoda śpiewaczka wykonywała już takie role, jak tytułowe partie w *Amadigi* i *Giulio Cesare* Händla, *Griseldzie* Bononciniego, *Orfeusza* i *Eurydyce* Glucka (Orfeusz), a także *Disinganno* w *Trionfo del Tempo e del Disinganno* Händla, *Calipso* w *Polifemo* Porpory, *Bradamante* i *Alcina* w *Orlando furioso* Vivaldiego, *Acheloo* w *La lotta d'Ercole con Acheloo* Steffaniego, *Czarownica* w *Dydonie*

i *Eneasz* Purcella, *Erenice* w *Venceslao* Caldary, *Isabella* w *L'italiana in Algeri* Rossiniego, *Sesto* w *La clemenza di Tito* Mozarta, *Mercédès* w *Carmen Bizeta* i *Maddalena* w *Rigoletto* Verdiego. Sonja Runje jest często zapraszana jako śpiewaczka oratoryjna i koncertowa. W jej repertuarze znajdują się kompozycje Bacha: *Msza h-moll*, *Oratorium na Boże Narodzenie*, *Pasja wg św. Mateusza* i kantaty (BWV 54, 11, 151), Händla: *Mesjasz*, *Dixit Dominus* i *Il dolce tempo*, Vivaldiego: *Gloria* i *Stabat Mater*, *Stabat Mater* Pergolesiego, *Ach, dass ich Wassers gnug hätte* Bacha, *Msza Nelsonska* Haydna, *Requiem* i *Missa Brevis B-dur* Mozarta, *Sen nocy letniej* i *Eliasz* Mendelssohna-Bartholdy'ego, *Rapsodia na alt* Brahmsa, *Requiem* Duruflégo, *Oratorio de Noël*

Saint-Saënsa, *II Symfonia* Mahlera, *IX Symfonia* Beethovena, *Winterreise* Schuberta, *Canciones Amatorias* Brouwera.

Sonja Runje ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną przy Uniwersytecie w Zagrzebiu, uzyskując tytuł magistra śpiewu operowego pod kierunkiem Martiny Gojčety Silić. Obecnie regularnie współpracuje z Evą Blahovą w Bratysławie. Dla Sonji Runje najważniejszymi wydarzeniami sezonu 2024/25 będzie tytułowa rola w *Giulio Cesare* w operze w Kolonii, partia *Farnace* (*Mitridate, re di Ponto*) w Opéra de Lausanne i rola *Bradamante* w *Orlando furioso* Vivaldiego w ramach Festiwalu Oper Barokowych w Bayreuth.

Stefan Sbonnik – tenor

☐ George Oikonomidis

Stefan Sbonnik to wszechstronny niemiecki tenor, który świetnie odnajduje się w repertuarze koncertowym, barokowym i operowym.

W sezonie 2021/22 zadebiutował jako *Tamino* w nowym wystawieniu *Czarodziejskiego fletu* Mozarta w Landestheater Niederbayern, a także wykonał partię tenorową w inscenizowanej produkcji *Pasji wg św. Jana* Bacha w Theater Münster. Oprócz wyżej wymienionych ról artysta przygotowuje swoje debiuty w operach Mozarta jako *Don Ottavio* (*Don Giovanni*)

i *Ferrando* (*Così fan tutte*). Stefan Sbonnik interpretował w swojej karierze różnorodnie partie, w tym tytułową rolę w *Il ritorno d'Ulisse in patria* Monteverdiego, *Kalila* w *Die arabische Nacht* Christiana Josta, *Remendado* w *Carmen Bizeta* i *Billa* w operze *Flight* Jonathana Dove'a w Prinzregententheater w Monachium i w Ingolstadt. W repertuarze koncertowym można go było usłyszeć w solowych partiach tenorowych w *Lobgesang* Mendelssohna-Bartholdy'ego w Oetkerhalle w Bielefeld, *Oratorio de Noël* Saint-Saënsa w Salzburgu, *War Requiem* Brittena w Exeter oraz *Mesjaszu* Händla w wersji Mozarta w ramach Kasseler Musiktag. Ostatnie projekty artysty

obejmują rolę *Asprando* w *Carlo il Calvo* Porpory w jego debiucie w mediolańskiej La Scali, tytułową rolę w *Mitridate, re di Ponto* Mozarta w teatrach operowych w Brukseli, *Namur* i *Mons* oraz *Pasję wg św. Jana* Bacha w Münster, katedrze w Mediolanie i Kolonii. Stefan Sbonnik bardzo często występuje w repertuarze koncertowo-oratoryjnym: *Mesjasz* Händla (październik 2022 roku w Melle), *Oratorium na Boże Narodzenie* (grudzień 2022 roku w Erwitte) i *Msza h-moll* Bacha (kwiecień 2023 roku w Akwizgranie), a także *Stabat Mater* (marzec 2023 roku w Dillenburgu), *Pory roku* (wrzesień 2023 roku w Langnau) i *Stworzenie świata* Haydna (wrzesień 2023 roku w Georgsmarienhütte).

Tomáš Král – baryton

Barbara Died

Od 2005 roku baryton Tomáš Král występuje z wieloma renomowanymi zespołami europejskimi, w tym Collegium Vocale Gent,

La Venexiana, Vox Luminis, Holland Baroque, B'Rock Orchestra, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Collegium 1704, Collegium Marianum i Musica Florea. Artysta brał udział w takich wydarzeniach, jak Festiwal Praska Wiosna, Dresdner i Salzburger Festspiele, festiwalach La Chaise-Dieu, Ambronay i Sablé oraz festiwalach muzyki dawnej w Brugii i Utrechcie, a także występował w wiedeńskim Konzerthaus, Wigmore Hall i BOZAR w Brukseli.

Tomáš Král może pochwalić się imponującym dorobkiem operowym. Wśród wykonywanych przez niego ról znajdują się takie partie, jak Guglielmo (*Così fan tutte* Mozarta), Ottokar (*Wolny strzelec* Webera), Uberto (*Służąca panią* Pergolesiego), Giove (*La Calisto* Cavallego), Ernesto (*Księżycowy świat* Haydna), Apollo (*Orfeusz* Monteverdiego), *Apollo e Dafne* Händla) i tytułowa rola w *Boccacciu* Suppého. Szczególną uwagę należy zwrócić na jego udział w niezwyklej inscenizacji *Pasji wg św. Jana* Bacha w reżyserii Pierre'a Audiego dla Holenderskiej Opery Narodowej oraz *Requiem* Mozarta w ramach Kunstfestspiele Herrenhausen i w Theater Giessen, gdzie objął również tytułową rolę w rzadko wystawianej produkcji *Riccardo Primo* Händla w wersji

Telemanna. Ostatnie sezony śpiewaka obfitowały w barokowe role operowe, takie jak Erode w *San Giovanni Battista* Stradelli i Pimpinone w *Vespetta e Pimpinone* Albinoniego.

Wśród licznych nagrań Tomáša Krála znajdują się tak unikatowe pozycje, jak *Missa votiva* i *Lamentationes Jeremiae Profetae* wielkiego czeskiego mistrza Jana Dismasa Zelenki, płyta z wyjątkowymi dziełami wczesnobarokowego polskiego kompozytora Marcina Mielczewskiego, *Msza h-moll* Bacha zarejestrowana wspólnie z Collegium 1704 oraz *Morawskie pieśni ludowe* Leoša Janáčka. W 2022 roku Tomáš Král wydał album *Kings in the North*, swoją pierwszą solową płytę (*Aparté*), nagraną z towarzyszeniem Wrocławskiej Orkiestry Barokowej pod dyrekcją Jarosława Thiela.

Martyna Pastuszka – kierownictwo artystyczne, skrzypce

Magdalena Hajas

Skrzypaczka, koncertmistrz, muzyczny *entrepreneur*.

Na przestrzeni lat, występując w całej Europie jako solistka, koncertmistrz,

kameralista i lider orkiestry, Martyna Pastuszka stała się jednym z najbardziej niezablonowych muzyków swojego pokolenia. Od 2022 roku jako koncertmistrz współpracuje z Ensemble Pygmalion (dyr. Raphaël Pichon), a od 2023 roku – z Utopia Orchestra (dyr. Teodor Currentzis). Ponadto pojawia się na tej samej pozycji w zespołach, takich jak Le Concert de la Loge i Capella

Cracoviensis. Jako solistka współpracuje z Concerto Copenhagen, Le Parlement de Musique i Orkiestrą Kameralną AUKSO. Jako lider artystyczny i dyrygent Martyna Pastuszka była zapraszana do prowadzenia wielu zespołów, do których należą Klaipeda Chamber Orchestra, Sinfonia Iuventus i Orkiestra Polskiej Opery Kameralnej.

W 2012 roku Martyna Pastuszka założyła zespół {oh!} Orkiestra, specjalizujący się w wykonawstwie historycznym, z którym regularnie występuje na renomowanych festiwalach i w największych salach koncertowych. Istotnym aspektem działalności artystycznej {oh!} Orkiestry jest repertuar operowy i oratoryjny. Jako dyrektor artystyczny zespołu

Martyna Pastuszka wskrzesiła liczne zapomniane dzieła epoki baroku. Wiele spośród tych utworów pojawiło się na estradzie po raz pierwszy od setek lat.

W 2023 roku Martyna Pastuszka otrzymała prestiżową nagrodę Koryfeusz Muzyki Polskiej w kategorii Osobowość Roku. Do tej pory wzięła udział w imponującej liczbie ponad 60 nagrań płytowych. Jej ostatnie nagrania były nominowane do wielu ważnych nagród, w tym do Fryderyka, International Classical Music Award oraz Paszportu „Polityki” w kategorii Osobowość Roku. W 2021 roku była nominowana do nagrody OPUS Klassik w kategorii Dyrygent Roku.

{oh!} Orkiestra

Orkiestra została założona w 2012 roku i już w pierwszej dekadzie swojej działalności ten stale rozwijający się zespół pod przewodnictwem Martyny Pastuszki zyskał miano najlepszej orkiestry specjalizującej się w wykonawstwie historycznym w Polsce i jednej z najciekawszych pod względem muzycznym orkiestr na scenie europejskiej. {oh!} Orkiestra współpracuje obecnie z najważniejszymi instytucjami kulturalnymi w Polsce, takimi jak Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia i Instytut Adama Mickiewicza, a także z festiwalami: Misteria Paschalia, All'Improvisato, Chopin i jego Europa, Actus Humanus.

Zespół cieszy się uznaniem na arenie międzynarodowej, o czym świadczą koncerty w najważniejszych salach koncertowych, m.in. Wigmore Hall, Theater an der Wien, Auditorium de l'Opéra de Dijon, Margravia Opera House w Bayreuth, Konzerthaus Dortmund, Kölner Philharmonie oraz na najważniejszych festiwalach w Europie, takich jak Bayreuth Baroque Opera Festival, Bachfest Leipzig, Händel-Festspiele w Halle, Tage Alter Musik Regensburg, Musikfestspiele Potsdam Sanssouci, Tage Alter Musik w Herne czy Stockholm Early Music Festival. {oh!} Orkiestra wydała 11 albumów CD, a jej nagrania były emitowane w większości europejskich rozgłośni

radiowych, a także w Mezzo, Medici.tv, Arte TV i PR2 Polskiego Radia. W 2021 roku TVP Kultura zarejestrowała film dokumentalny o Martynie Pastuszcze i {oh!} Orkiestrze o tytule *Nie jestem maestro*. Wraz z Festiwallem Muzyki Dawnej Improwizowanej All'Improvisato w Gliwicach oraz wiedeńską agencją Parnassus Arts Productions {oh!} Orkiestra nieustannie na nowo odkrywa zapomniany barokowy repertuar operowy. Orkiestra ma na swoim koncie prawykonania scenicznych wersji *Didone abbandonata* Sarriego, *Arminio* Hassego i *Alessandro nell'Indie* Vincięgo, a także premiery koncertowych wersji *Gismondo, re di Polonia* Vincięgo i *Venceslao* Caldary.

